مطبوعاتي اعلامیه

د معدني منابعو را ایستلو لپاره د حاکم نظام تګلاره محارب هیوادونه پیاوړي او د افغانستان مسلمانان کمزوري کوي

د معادنو او پټرولیم وزارت وایي چې په تېرو دوه نیمو کلونو کې په افغانستان کې د معادنو را ایستلو په برخه کې تر اوو ملیاردو ډالرو ډېره پانګونه شوې. په دغې پروسه کې پر داخلي شرکتونو سربېره؛ قطري، ترکي، روسي، ایراني، چینایي او بریتانیایي شرکتونو هم لویه ونډه لرلې. دا د افغانستان په تاریخ کې د معادنو په برخه کې تر ټولو لویه کچه پانګونه ګڼل کېږي.

د حزب التحریر – ولایه افغانستان مطبوعاتي دفتر د دې موضوع په اړه لاندې اساسي ټکي د یادولو وړ بولي:

لومړی: د افغانستان معادن عامه ملکیت دی. رسول الله صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي: (**الْمُسْلِمُونَ شُرَكَاءُ فِي ثَلَاثٍ الْمَاءِ وَالْكَلَإِ وَالنَّارِ**) ژباړه: «مسلمانان په درېیو شیانو کې سره شریک دي: اوبه، څرځایونه او اور». په دغه حدیث کې له اور څخه موخه انرژي او د هغې مشتقات دي. نو د عامه ملکیت واقعیت دا دی چې شارع د ټولنې ټولو وګړو ته له دغه ملکیت څخه د ګټې اخیستنې اجازه ورکړې. داسې چې د سعودي په نفتو، د قطر په ګازو او د افغانستان په معادنو کې ټول مسلمانان شریک دي. نو هر نظام چې د اسلامي امت پر معادنو واکمن دی، پرې واجب ده چې د معادنو را ایستلو او ګټې اخیستنې پر وخت له شرعي تګلارې سره سم عمل وکړي. شرعي تګلاره دا ده چې معادن د دولتونو لپاره د عوایدو او د عادي او پراختیایي بودیجې د تمویل وسیله نه ده؛ البته د هغو برخو په استثنا چې د مسلمانانو په عام مصلحت پورې تړاو لري. دغه راز شرعاً جواز نه لري چې ستر او ستراتیژیک معدنونه خصوصي شرکتونو ته وسپارل شي. بلکې اسلامي دولت مکلف دی چې پخپله د خلکو په نیابت معادن راوباسي او ګټه یې په بشپړه توګه د خلکو د چارو سمبالولو او عامه سکتور په برخه کې ولګول شي. دا حکم د عامه ملکیت پر ټولو ډولونو د تعمیم وړ دی؛ هغه که د معدن کار وي، که استخراج او که تصفیه، تولید یا توزیع. نو خصوصي شرکتونو ته د سترو او ستراتیژیکو معادنو په قرارداد ورکولو اوسنی بهیر غیر شرعي دی او له سیاسي اړخه هم خطرناکې پایلې لري.

دویم: افغانستان پریمانه قیمتي او بېلابېلې طبیعي سرچینې لري؛ اوس چین، روسیې او امریکا د افغانستان په طبیعي سرچینو کې سترګې خښې کړې دي او هڅه کوي یا له معادنو په خپله ګټه کار واخلي یا د افغانستان ستراتیژیکو معادنو ته له لاسرسي څخه د خپلو سیالانو لاس لنډ کړي. دغه راز، یاد هیوادونه د خپلو سیاسي او استخباراتي موخو د مخته وړلو لپاره هم د معادنو له سوداګریزو شرکتونو څخه د یوه پوښښ په توګه کار اخلي. دا چې د افغانستان معادن د نړۍ په کچه د انرژۍ د بدلون (اوښتون) او چیپونو د تولید په برخه کې مهمه ونډه لرلی شي، نو لوی قدرتونه د افغانستان د ستراتیژیکو معادنو او د

کمپيدا عناصرو قرارداد ورکولو بهير ته ډېر حساس دي. ځکه چې دغو سرچينو ته لاسرسی په جيوپوليټيکو لوبو کې د يوه قدرت تله درنولی شي. نو حکام بايد د افغانستان معادن داسې مديريت کړي چې د محاربو هيوادونو د صنعت او اقتصاد پياوړي کېدلو سبب نه شي.

درېيم: د معدني سرچينو د اکتشاف، را ايستلو، پروسس او پلور اوسنی بهير شفاف او منسجم ميکانيزم نه لري او د حاکم نظام ځينې با نفوذه چارواکي د هغو په قراردادونو او ګټه اخيستنه کې رول لري. د دغه بهير دوام افغانستان د سرچينو له لعنت (Resource curse) سره مخ کوي؛ دا هغه حالت دی چې معدني سرچينې د اقتصادي ثبات او ودې پر ځای؛ د بېوزلی، فلاکت او تاوتريخوالي سبب کېږي. د دغه خطرناک وضعيت نښې اوس هم د ليدو وړ دي. که فرض کړو چې حاکم نظام د معادنو په را ايستلو سره ملياردونه ډالر عايد پيدا کړي، بيا هم په يوه شتمن توليدي دولت نه شي بدلېدی؛ بلکې مصرفوونکی دولت به پاتې شي.

څلورم: د هيوادونو تجربې ښيي چې د معدني سرچينو ناسالم مديريت بې ثباتی ته لار هواروي. د افغانستان «د سرچينو لعنت» يوازې هغه دولت په «رحمت» بدلوی شي، چې معدني سرچينې د شرعي قواعدو او افکارو پر بنسټ مديريت کړي. الله سبحانه و تعالی د معدني سرچينو د ارزښت او ګټې اخيستنې په اړه فرمايي:

...**وَأَنزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ مَن يَنصُرُهُ وَرُسُلَهُ بِالْغَيْبِ ۚ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ** [حديد: ۲۵]

ژباړه: *«... او اوسپنه مو نازله (په ځمکه کې ځای پر ځای) کړې، چې په هغې کې ډېر زور او د خلکو لپاره (ډېرې) ګټې دي، چې الله ته معلومه شي، څوک په پټه د ده (د دين) او رسولانو نصرت کوي؛ هو! الله قوي او عزيز ذات دی.»*

په دغه ايت شريف کې له تدبر څخه څرګندېږي چې د اسلام له نظره اړتيا ده چې معدني سرچينې د دوو اساسي موخو لپاره وکارول شي. لومړی: د اِعداد او نصرت، يعنی د الله سبحانه و تعالی د دين د (تنفيذ او نشر) لپاره او دوهم: د اړتياوو پوره کولو او انساني ګټو د تامين لپاره.

نو له معادنو د ګټې اخيستنې او هغو د را ايستلو لپاره هر ډول هڅه که د شرعي حکم، تقوا او ژور سياسي ليد پر بنسټ نه وي، د خلکو له هوساينې سره مرسته نه کوي او د بې ثباتۍ او پياوړو هيوادونو د نفوذ پر وسيله بدلېږي. په داسې حال کې چې معدني سرچينې د الله سبحانه و تعالی له لوري نعمت دی چې پر يوه قوم يې لوروي او پکار ده چې دغه سرچينې په اغېزناکه توګه او د شرعي احکامو مطابق په سالم ډول د خلکو په ګټه او تر ټولو مهمه دا چې د يوه صنعتي دولت د بنسټ اېښودلو په ګټه وکارول شي چې پرمختللې نظامي ټکنالوژي لري تر څو اسلام هر اړخيز پلی کړي او د اسلام پيغام د دعوت او جهاد له لارې نړيوالو ته ولېږدوي.

د حزب التحرير – ولايه افغانستان مطبوعاتي دفتر